



Wybrani kompozytorzy – Ludwig van Beethoven

- [Wybrani kompozytorzy – Ludwig van Beethoven](#)



Wybrani kompozytorzy – Ludwig van Beethoven

Źródło: online skills, licencja: CC0.

Ważne daty

1770-1827 – lata życia Ludwiga van Beethovena,

1807-1808 – *Symfonia Losu* Ludwiga van Beethovena,

1810 – *Dla Elizy* Ludwiga van Beethovena,

1814 – *Sonata Księżycowa* Ludwiga van Beethovena,

1822-1824 – *Oda do radości* Ludwiga van Beethovena.

Scenariusz lekcji dla nauczyciela:

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania. Uczeń:

6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki ((...) klasycyzm, romantyzm (...)) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;

7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: (...) Ludwig van Beethoven (...);

8) potrafi uzasadnić swoje preferencje muzyczne, argumentuje swoje wybory.

III. Kultura muzyczna, narodowe i światowe dziedzictwo kulturowe. Uczeń:

1. zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej;

Nauczysz się

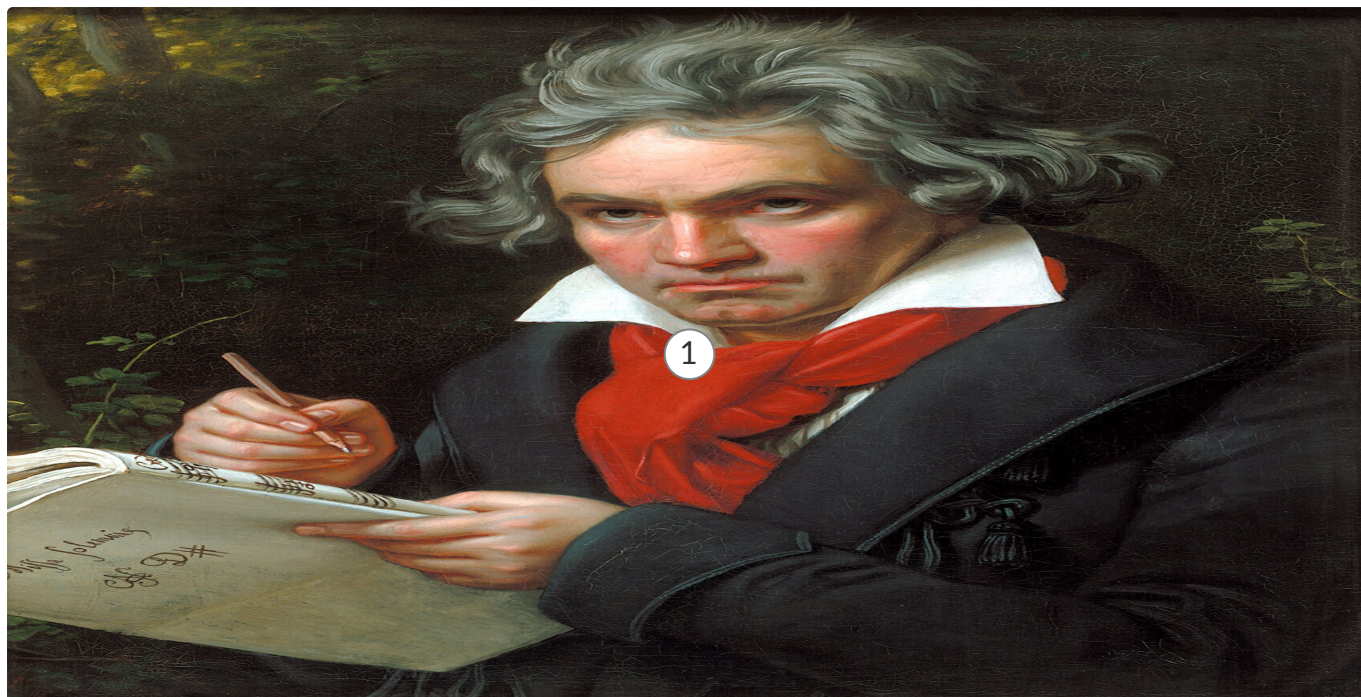
opisywać twórczość Ludwiga van Beethovena;

charakteryzować sylwetkę Ludwiga van Beethovena;

odróżniać cechy klasycyzmu i romantyzmu.

Przełomowy kompozytor

Beethoven był bardzo utalentowanym kompozytorem, którego muzyka, w zależności od okresu życia, przepełniona jest cechami zarówno klasycystycznymi, jak i romantycznymi, dlatego nazywamy go prekursorem romantyzmu. Przez wielu znawców muzyki uważany jest za największego kompozytora wszech czasów, a jego dzieła są chętnie wykonywane przez najsłynniejsze filharmonie na świecie.



1

Ludwig van Beethoven, *Dla Elizy*

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P1CEsEt5y>

Źródło: online skills, źródło: https://www.youtube.com/watch?v=_mVW8tgGY_w.

SPOŚRÓD WSZYSTKICH wielkich kompozytorów Beethoven był tym, któremu prawdopodobnie narodziło się najwięcej epokowych myśli. Był kapryśny, zrzędlivy, arogancki i często zachowywał się obraźliwie. Ale umiał też być ciepły, czuły i dobrotliwy. Trzeba było tylko wpaść na niego w odpowiedniej chwili.

Ludwig van Beethoven urodził się 16 grudnia 1770 roku w Bonn, w małym domku przy Bonngasse. Jego rodzina przeprowadziła się niebawem do większego domu przy pobliskiej Rheingasse. Dziadek Beethovena był kapelmistrzem elektora w Bonn i dobrze prosperującym handlarzem win. Jego ojciec był zaledwie przeciętnym muzykiem (...). Ogromnie pragnął, żeby chłopiec okazał się cudownym dzieckiem, jak Mozart. Mały Ludwig zaczął pobierać lekcje fortepianu w bardzo młodym wieku, był tak mały, że musiał stać na fortepianowym stołku, żeby dosięgnąć klawiszy. Ojciec mówił wszystkim, że syn ma dwa lata mniej, żeby wydawał się bardziej utalentowany.

Beethoven był niechłujnym chłopcem, takim, co to zawsze zapomina umyć się za uszami. Opuścił szkołę w wieku jedenastu lat i do szesnastego roku życia pracował jako nadworny organista elektora. Zaczął już komponować niewielkie utwory i jak szatan czytał nuty a vista. W 1792 roku przeniósł się do Wiednia, gdzie przez krótki czas pobierał lekcje u Haydna, Albrechtsbergera i Salieriego. Był zbyt uparty, by się wiele nauczyć od któregośkolwiek z nich. Johann Schenk poprawił ćwiczenia Beethovena, zanim ten pokazał je Haydnowi, co oszczędziło mu nieco zakłopotania. (...)

Nie wolno nam tracić z oczu tego, co czyni Beethovena tak wielkim. Mógł sobie być gburem i niechlujem, ale był genialnym kompozytorem. Napisał dziewięć symfonii, pięć koncertów fortepianowych, szesnaście kwartetów smyczkowych, dziesięć sonat skrzypcowych i pięć wiolonczelowych, trzydzieści dwie sonaty na fortepian, dwie msze, muzyki kameralnej wciąż nie jestem w stanie wymienić i duet na dwoje okularów obbligato. Napisał jedną operę, Fidelio i cztery uwertury, które ją rozpoczynają. Pierwsze trzy były próbne i nazywają się teraz Uwerturami Leonora, żeby się nie pomyliło. Wiemy, że był wielkim kompozytorem, ponieważ miał bardzo duży mózg. I jak to zauważył Wagner, był on zamknięty w tak grubej czaszce.

Źródło: David Barber, *Bach, Beethoven i inne chłopaki, czyli historia muzyki wyłożona wreszcie, jak należy*, 2017

Beethoven był pozbawiony słuchu, jednak nie przeszkodziło mu to w tworzeniu muzyki. Używał drewnianej pałki, którą wkładał między zęby, dzięki czemu słyszał dźwięk za pomocą kości czaszki. Istnieją przesłania, że przykładał lejek do ucha, aby choć trochę słyszeć.

(...) Największą tragedią Beethovena była oczywiście jego postępująca głuchota. Zaczął ją zauważać około trzydziestki, a przed pięćdziesiątką całkowicie utracił słuch. Z upływem lat zrywał coraz więcej strun w swoim fortepianie, tłukąc w klawisze, żeby usłyszeć dźwięki.

W końcu kompletnie usunął się w cień i umarł w 1827 roku. Anselm Hütuttenbrenner, czuwający przy jego łożu opowiadał, że w ostatnich chwilach życia Beethoven przebudził się ze śpiączki, by wznieść gniewną pięść ku niebiosom. Nastąpiło dramatyczne uderzenie gromu, zaślniała błyskawica i wielki kompozytor skonał. [1]

W czasie pogrzebu Beethovena dwudziestotysięczny tłum wylegał na ulice, by oddać mu ostatni hołd. Wśród niosących trumnę byli Schubert i Hummel.

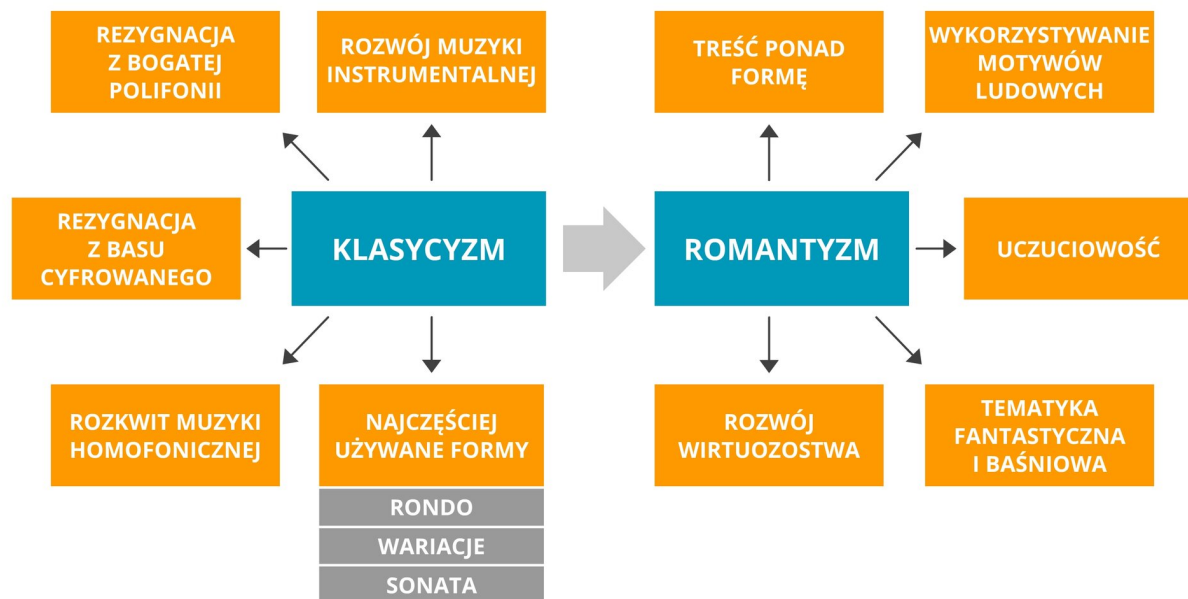
Historycy muzyki mają skłonność do romantycznego idealizowania postaci Beethovena, ukazując geniusza borykającego się z tragedią głuchoty. Ja wolę myśleć o nim, kiedy odkładał na bok komponowanie wspaniałej muzyki, by zwymyślać arystokrację albo cisnąć talerzem w głowę kelnera.

[1] Nie powinniśmy bez zastrzeżeń wierzyć relacji Hütuttenbrennera. W końcu to właśnie on zgubił dwie ostatnie części Symfonii niedokończonej Schuberta.

Źródło: David Barber, *Bach, Beethoven i inne chłopaki, czyli historia muzyki wyłożona wreszcie, jak należy*, 2017

Klasycyzm a romantyzm

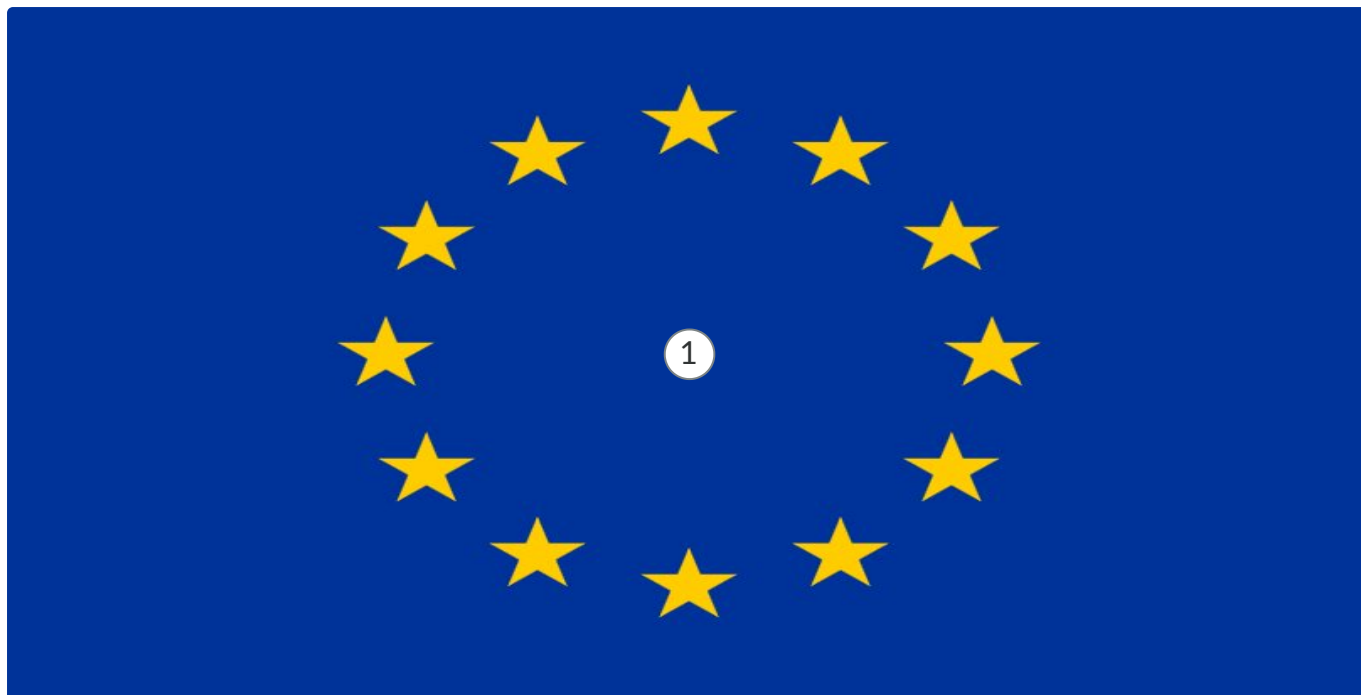
Muzyka Beethovena jest wyjątkowa, ponieważ łączy w sobie cechy klasycyzmu i romantyzmu. Czym jednak różnią się te epoki? Muzyka klasycystyczna tworzona była w latach 1750-1820 i została wyparta właśnie przez nurt romantyczny, który trwał do 1848 roku.



Klasycyzm a romantyzm, online-skills, CC BY 3.0

Najśłynniejsze dzieła Beethovena

Beethoven był nie tylko zdolny, ale i pracowity, dlatego pozostawił po sobie wiele muzycznych arcydzieł. Wiele z nich jest utworami znanymi, a zawarte w nich melodie wykorzystywane nawet w filmach, reklamach i hymnach. Jednym ze słynnych dzieł kompozytora jest Hymn Unii Europejskiej. Oda do radości jest częścią *IX Symfonii d-moll* op. 125. Beethoven wykorzystał fragmenty tekstu poematu znanego niemieckiego poety Fryderyka Schillera.



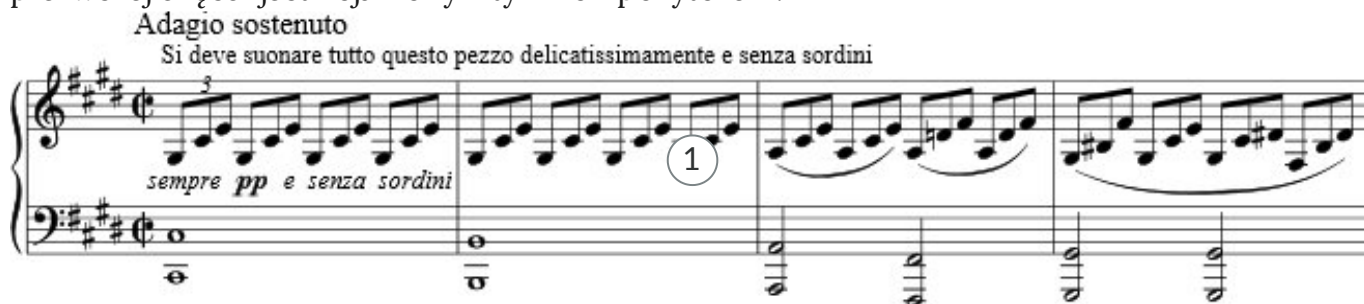
1

Ludwig van Beethoven, *IX Symfonia* d-moll op. 125, hymn *Oda do radości*

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P1CEsEt5y>

Źródło: online-skills, źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=-kcOpyM9cBg>.

Sonata jest formą muzyczną charakterystyczną dla klasycyzmu. Beethoven zatem, będąc jednym z Wielkiej Trójki Klasyków Wiedeńskich, napisał ich sporo. Najbardziej znaną jest *Sonata quasi una fantasia* cis-moll op. 27/2, często nazywana *Sonatą Księżycową*, a motyw pierwszej części jest kojarzony z tym kompozytorem.



1

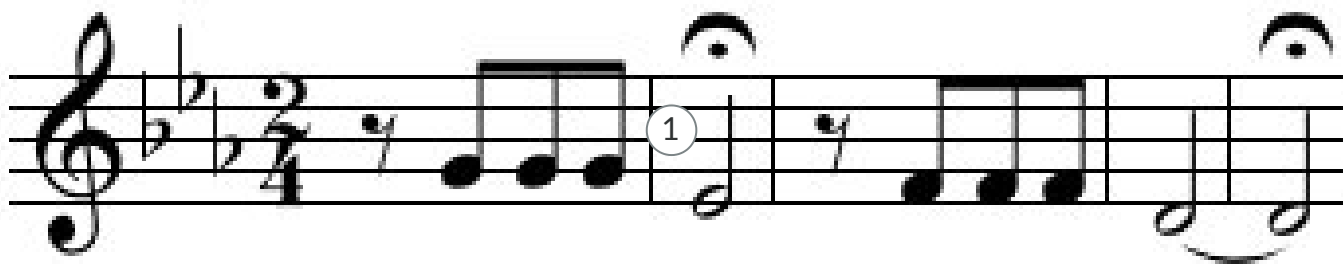
Ludwig van Beethoven, *Sonata quasi una fantasia* cis-moll op. 27/2

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P1CEsEt5y>

Źródło: online-skills, źródło: https://www.youtube.com/watch?v=nT7_IZPHHb0.

V symfonia c-moll op. 67 Ludwiga van Beethovena nazywana jest inaczej *Symfonią Losu*. Tytuł ten związany jest z anegdotą z życia kompozytora – jego biograf i sekretarz, Anton Schindler podobno zadał kiedyś pytanie, w jaki sposób interpretować ten słynny motyw, który otwiera

kompozycję i przewija się przez wszystkie jej części. Beethoven miał na to odpowiedzieć: *Tak oto Los puka do drzwi*. Historia ta prawdopodobnie nigdy nie miała miejsca, ponieważ podważa się wiarygodność Schindlera, jednak anegdota tak zakorzeniła się w świadomości **melomanów**, że pomimo tego, kompozycja nadal nazywana jest *Symfonią Losu*.



1

Ludwig van Beethoven, *V symfonia c-moll op. 67*

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P1CEsEt5y>

Źródło: online-skills, źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=1lHOYvIhLxo>.

Zadania

Ćwiczenie 1

Zaznacz miejscowość w której urodził się Ludwig van Beethoven.

☐ Berlin

☐ Bonn

☐ Ulm

☐ Wiedeń

Ćwiczenie 2

Zaznacz ilustrację przedstawiającą podobiznę Ludwiga van Beethovena.

☐☐☐☐

Ćwiczenie 3

Zaznacz zdania prawdziwe.

☐ Ludwig van Beethoven był przedstawicielem Klasyków Wiedeńskich.

☐ Najśłynniejsza sonata Beethovena nosi tytuł *Sonata Słoneczna*.

☐ Ludwig van Beethoven nazywany jest prekursorem romantyzmu.

Ćwiczenie 4

Przyjrzyj się zapisu nutowemu. Zaznacz kompozycję, z którego on pochodzi.



☐ *Sonata quasi una fantasia* cis-moll op. 27/2

☐ *V symfonia* c-moll op. 67

☐ *IX Symfonia* d-moll op. 125



1

Utwór do zadania 5

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P1CEsEt5y>

Źródło: online-skills, źródło: https://www.youtube.com/watch?v=_mVW8tgGY_w.

Ćwiczenie 5

Wysłuchaj nagrania. Zaznacz tytuł kompozycji.

☐ *Sonata Księżycowa*

☐ *Symfonia Losu*

☐ *Dla Elizy*

Ćwiczenie 6

Przyporządkuj kafelki do epoki, z którą są związane.

KLASYCYZM

Uczuciowość

Wykorzystanie motywów ludowych

ROMANTYZM

Tematyka fantastyczna i baśniowa

Rezygnacja z bogatej polifonii

Rezygnacja z basu cyfrowanego

Rozwój muzyki instrumentalnej

Ćwiczenie 7

Zaznacz chorobę, z jaką zmagał się Ludwig van Beethoven.

☐ Astma

☐ Ślepota

☐ Dżuma

☐ Głuchota

Słownik pojęć

Meloman

miłośnik muzyki.

Motyw

najmniejszy składnik formy utworu.

Prekursor

człowiek wyprzedzający swoje czasy, zapoczątkowujący jakąś ideę, jakiś kierunek.

Sonata

cykliczna forma muzyki instrumentalnej, składająca się najczęściej z czterech odrębnych, stanowiących zamkniętą całość części, zestawionych w odpowiedniej kolejności na zasadzie kontrastu agogicznego (kontrastu tempa), kontrastu wyrazowego i wspólnoty lub pokrewieństwa tonacji; także utwór muzyczny, mający taką formę.

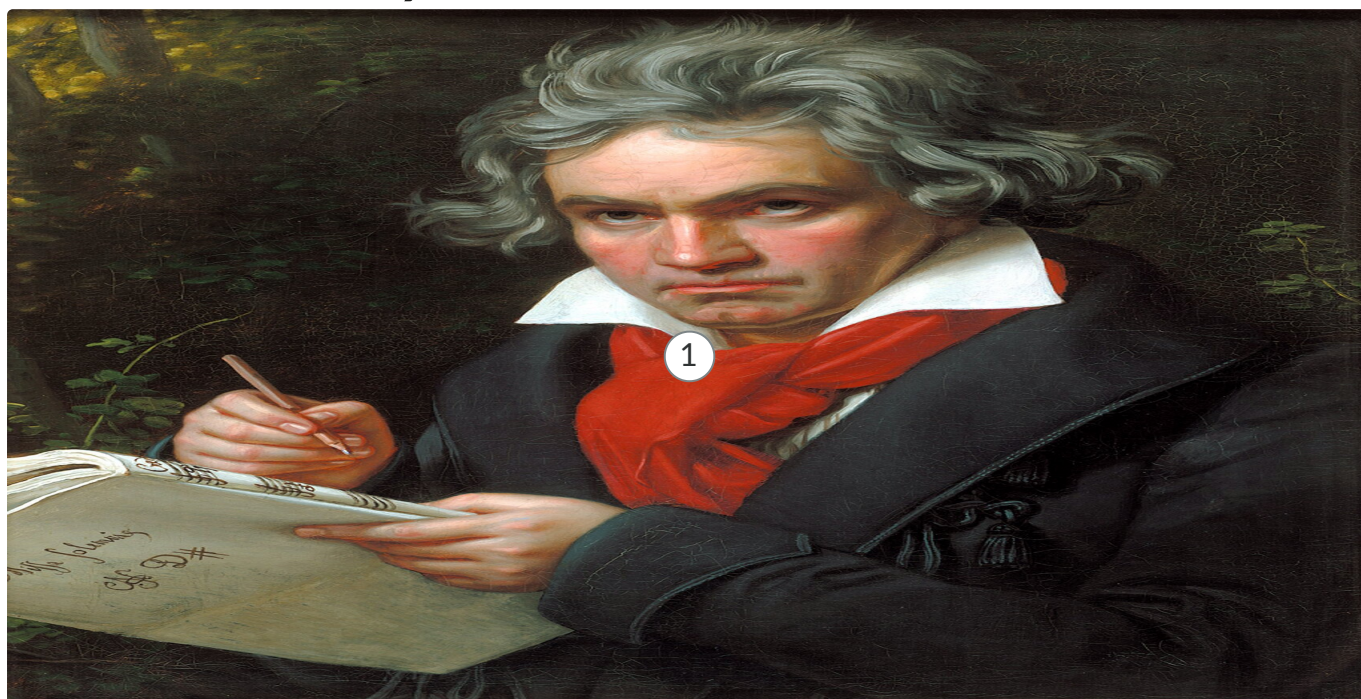
Symfonia

cykliczna forma orkiestrowa, zazwyczaj czteroczęściowa, zbudowana zgodnie z zasadami cyklu sonatowego.

Źródło:

encyklopedia.pwn.pl

Biblioteka muzyczna

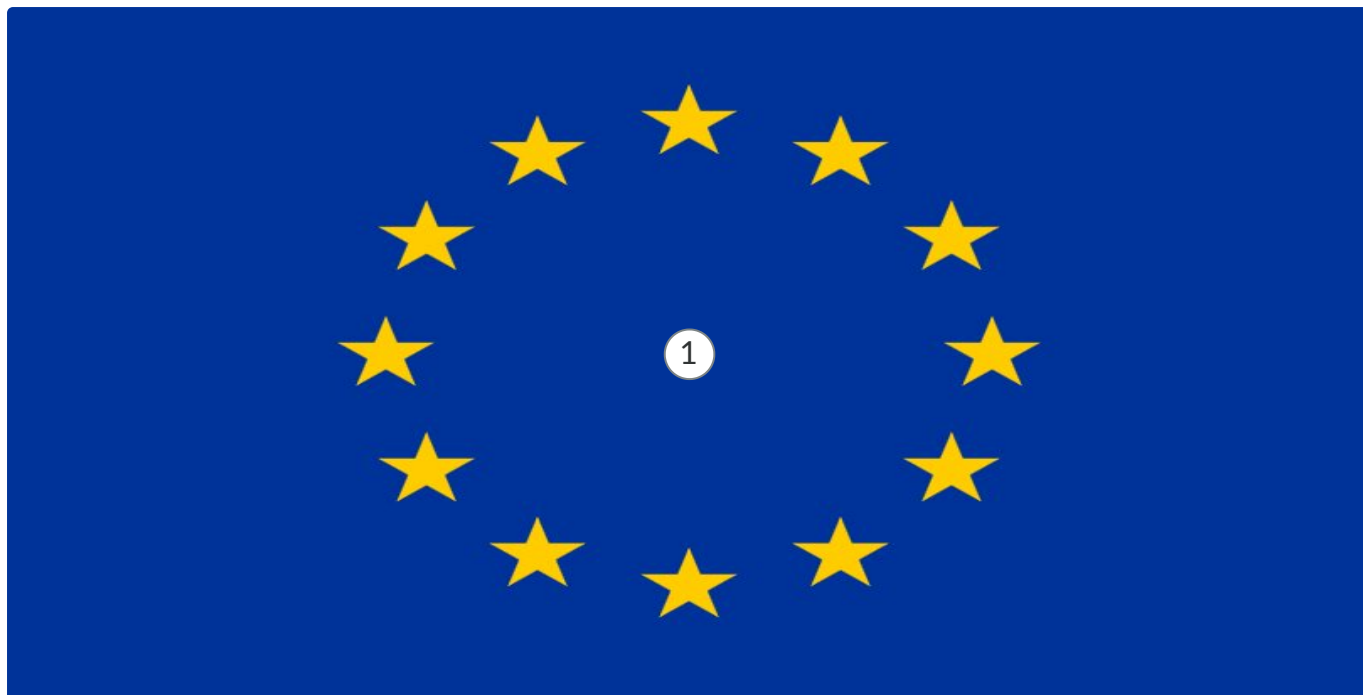


1

Ludwig van Beethoven, *Dla Elizy*

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P1CEsEt5y>

Źródło: online skills, źródło: https://www.youtube.com/watch?v=_mVW8tgGY_w.



1

Ludwig van Beethoven, *IX Symfonia* d-moll op. 125, hymn *Oda do radości*

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P1CEsEt5y>

Źródło: online-skills, źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=-kcOpyM9cBg>.

Adagio sostenuto
Si deve suonare tutto questo pezzo delicatissimamente e senza sordini

The image shows the beginning of the 'Adagio sostenuto' movement of Beethoven's Ninth Symphony. It is a piano score for the first movement. The key signature is D major (two sharps). The tempo is 'Adagio sostenuto'. The instruction 'Si deve suonare tutto questo pezzo delicatissimamente e senza sordini' is written above the staff. The first staff is the treble clef, and the second is the bass clef. The first measure of the treble staff has a circled number '1'.

1

Ludwig van Beethoven, *Sonata quasi una fantasia* cis-moll op. 27/2

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P1CEsEt5y>

Źródło: online-skills, źródło: https://www.youtube.com/watch?v=nT7_IzPHHb0.

The image shows the beginning of the 'Sonata quasi una fantasia' by Beethoven, op. 27/2. It is a single-staff musical score in the treble clef. The key signature is C minor (three flats). The time signature is 2/4. The first measure is a whole note, followed by a half note, and then a quarter note. The first measure has a circled number '1'.

1

Ludwig van Beethoven, *V symfonia c-moll* op. 67

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P1CEsEt5y>

Źródło: online-skills, źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=1lHOYvlhLxo>.

Bibliografia

D. Barber, Bach, Beethoven i inne chłopaki, czyli historia muzyki wyłożona wreszcie, jak należy, 2017

J. Chomiński, K. Wilkowska-Chomińska, Historia muzyki cz. I, 1990